

Het beeld van de Vlaming

Vlamingen zijn lomp, dom, simpel, grappig en onnozel! Belgenmoppen hebben in Holland telkens weer enorm veel succes. Nederlanders bevestigen voortdurend het door hen zelf opgeplakte etiket met volle overgave. De werkelijkheid dient geweld aangedaan te worden. De Vlaming hoort zijn plaats te weten en zijn rol te spelen.

We zien hem graag als iemand uit de provincie, goedlachs, vriendelijk en eenvoudig. Hij spreekt een dialect van het Nederlands, waar Franse invloeden een met moeite uit te wissen stempel opdrukken. Niet zelden poogt hij een soort Algemeen Beschaafd Nederlands te spreken, dat voor de Hollander onbegrijpelijk is. Niemand in Nederland weet wat een aftrekker, duimspijker, kogelpen, gaanpad, droogzwerder of pompist is. Door het gebruik van deze Nederlands klinkende woorden, verhoogt de Vlaming zijn amusementswaarde!

Vlamingen in beeld gebracht

Niet voor niets oogstten de eerste, in Nederland uitgebrachte Vlaamse strips (in het Vlaams), succes.

Zij beantwoordden aan het beeld dat wij ons zelf van de Vlaming geschapen hadden.

Suske en Wiske, *Nero* en de familie *Snoek*. Vreemde gezinnetjes, volkse karakters, die voortdurend domheden en onhandigheden begaan. De Nederlander geniet vooral van het in hun ogen typisch Vlaams!

Een scheef beeld?

Intelligente en genuanceerde 'Hollanders' ontdekten echter méér in de Vlaamse strip.

De hoofdpersonen blijken brave helden, eigenzinnig, trots, hoogmoedig, eenvoudig én edelmoedig, maar vooral... eer-

Urbanus (Linthout & Urbanus).

3DE VERJAAR DAG LENNON-MOORD
HERDACHT MET PLAAT VAN

OOK HIER WEER
DUIDELIJK
DE VERKEERDE
DOODGE-
SCHOTEN!

YOKO
...

PIRANA

lijk. Uiteindelijk tonen ze een goede (Vlaamse?) inborst. Ze verkondigen de liefde en de stem van het volk. Wellicht zijn ze óók daardoor geliefd bij Nederlandse lezers, die zich willen identificeren met de personages uit de beeldverhalen.

De Vlaming schijnt een liefhebber van dubbelzinnigheden te zijn, zoekt minder de humor in woordspelingen (zoals de Nederlander), maar meer in kolderieke situaties. Gestuntel, het repeteren van grappen en grollen, spreekt Nederlandse volwassenen én kinderen aan.

Bovendien was in de jaren 60 het genre 'familiestrip' in Nederland spaarzaam aanwezig (met uitzondering van *Sjors & Sjimie*).

Door regelmatig verschijnen, véél verkooppunten, grote oplagen en een commerciële aanpak, bereiken de Vandersteen- en Sleenalbums vele Nederlandse gezinnen.

Het licht-moraliserende karakter, het nooit grove taalgebruik, hebben er mede toe bijgedragen dat deze Vlaamse strips een groot lezerspubliek bereikten.

Een standbeeld voor de Belgen?

Bij beeldverhaal-'experts' bestaat het vermoeden dat zonder België, de Europese strip in haar ontwikkeling zou zijn blijven steken. De taalstrijd heeft hier een positieve bijdrage aan geleverd.

Identieke uitgaven verschenen tegelijkertijd in het Nederlands én Frans, zodat de oplagen hoog waren het bestaansrecht op die wijze werd gewaarborgd. (Kuifje, Robbedoes.) Zonder het vele Waalse- en Vlaamse tekentalent (Bob de Moor, Willy Vandersteen, Marc Sleen (Neels), Jef Nijs en Arthur Berckmans) was daar natuurlijk weinig van terecht gekomen. Hoewel de Vlaming zeker niet geldt als gangmaker van nieuwe stijlen, hebben zij invloed gehad op Nederlandse- en Franse striptekenaars. Daarentegen vinden wij óók Franse-, Amerikaanse-, Nederlandse- én zelfs Waalse invloeden in hun werk!

De Vlaming hanteert een grote vorm van zelfcensuur, die wellicht bij de volkse opvattingen en geaardheid past. De oorspronkelijke Vlaamse strip 'ruikt' conservatief. De Vlaamse humor mist volgens de 'Hollander' scherpte. De aandacht voor puur Vlaamse strips is (behalve voor verzamelaars) verslapt. Sinds de invoering van het Algemeen Beschaafd Nederlands, verloor de Vlaamse strip aan identiteit en daarmee ook aan charme.

Het beeld vervaagt

In Nederland verschijnen de laatste jaren grote aantallen talentvolle striptekenaars van eigen bodem, die bijzonder in de smaak vallen.

Langzamerhand is men sommige Vlaamse strips minder gaan waarderen. Dit geldt voornamelijk de volwassen lezers/kopers. Nederlandse kinderen, die eenmaal in de 'greep' van de Vlaamse striphelden verzeild raken, blijven ze tot de puberteit trouw. Voor de jeugd blijven de Vandersteen-uitgaven graag geziene- en gelezen albums.

Suske en Wiske (Willy Vandersteen).

Nero (Marc Sleen).

Waardering van de Vlaamse strip hangt óók samen met kennis van de Vlaamse culturele tradities én persoonlijke affiniteit met de Vlaming. Het beeld van de 'zotte Vlaming' vervaagt en maakt plaats voor waardering.

Een nieuw beeld

De belangstelling is verschoven van het ene genre Vlaamse strip naar het andere, het méér met Nederlandse strips verwante. Slechts Vlaamse nieuwkomers als Kamagurka, Pirana en in mindere mate Linhout & Urbanus, vinden aansluiting bij het bij deze tijd passende stripgebeuren.

Ook de strip is onderhevig aan mentaliteitsverandering! Zoete, vriendelijke, grappige verhaaltjes hebben plaatsgemaakt. Grofheid, harde satire, sex en geweld verschenen ten tonele. De tekening zelf is niet langer het belangrijkste. Humor is nummer één. Soms overheerst de tekst, hoewel steeds onlosmakelijk met de tekening verbonden. Absurde situaties, zwarte humor en zogenaamde 'wijze levenslessen' doen hun intrede. Het taalgebruik is modicus, de tekeningen slordig. Het gaat voornamelijk om de 'boodschap' mét of zonder betekenis. Historische verhalen, sprookjes of moraliserende vertellingen verdwijnen naar de achtergrond.

Naast de Nederlanders Hein de Kort, Wim Steenhagen, Eric Schreurs en Gerrit de Jager, worden de 'Nieuwe Vlamingen'

Kamagurka, Pirana en Linthout, onder volwassen lezers ge-
 waardeerd. Hun tekenstijl en verteltrant doen on-Vlaams
 aan. Naast de zélfspot bij Urbanus & Linthout, tonen zij niet
 langer het (verwongen?) beeld van de goedlachse Vlaming
 ten op zichte van de zogenaamd esthetische, maar gefrustreerde
 Hollander.

Een toekomstbeeld?

Het verschil tussen de jonge generatie striptekenaars in
 Vlaanderen en Nederland is nog maar klein. Mede onder in-
 vloed van de Franse satirische bladen (o.a. Hara-Kiri) heeft
 de 'nieuwe' lichtung gewonnen aan originaliteit en zeggings-
 kracht, maar ook aan populariteit.

Oudere jeugd en volwassenen genieten van de nieuwste beeld-
 verhalen.

Naast de kindvriendelijke strips, bestaan er nu dus ook
 Vlaamse stripfiguren die vunzig, vies, kwetsend, humoris-
 tisch én taboedoorbrekend zijn. Vergeleken met hun voor-
 gangers vormen de Nieuwe Vlamingen een duidelijke uitzon-
 dering op het conservatieve medium strip.

Strips doorbreken letterlijk en figuurlijk alle kaders!

De vraag is, welke van deze Vlaamse strips blijft het langste
 leven beschoren? De kindvriendelijke, typisch Vlaamse —,
 welke door vervlakking en overproduktie aan kwaliteit in-
 boet, maar weinig onderhevig is aan modegrillen?

Of de nieuwe progressieve minder Vlaamse-ogende beeldver-
 halen vol modieus woordgebruik en eigentijdse situaties?

**BLINDE HERKENT OVER-
 VALLER AAN ZIJN STEM..
 (BRUSSEL)**

Totaalbeeld

De Vlaamse strip oogst succes en waardering in Nederland.
 Zij heeft een ruime plaats ingenomen tussen de honderden
 strips die jaarlijks verschijnen.

Wanneer verkoopschijfers waardering uitdrukken, dan wordt
 de Vlaamse strip (met name Vandersteen en Kamagurka)
 hoog gewaardeerd in het Noorden.

Maar ook zonder het bewijs van getallen en statistieken heeft
 de Vlaamse strip aan bestaansrecht gewonnen.

In de ogen van Hollanders zijn de Vlamingen volwassen ge-
 worden. Behalve waardering voor Vlaamse auteurs, schilders
 en musici, bespeuren we nu in Nederland een groeiende be-
 langstelling én waardering voor Vlaamse humoristen en
 striptekenaars.

De Vlaming veroverd Holland!

Het wordt hoog tijd om nieuwe landsgrenzen af te bakenen.
 Vlamingen zijn Nederlanders.

Peter Nieuwendijk